

kan
Latijn
in den
atijische
t wordt
nfernum,
dikwijls
in het
oord in-
et de hel,
atte ook
et eerst
tot de
is mede-
it van dit
En deze
en ver-
is over-
us zeker
enis der
strijd te
de opvat-
ijspiaats,
Hellige
en Hades
Christus
Christus
en vast-
niet de
landuidt,
gehouch-
en ets weet
alsof de
ne allen
ard wor-
de ziden
der god-
oord in-
niet de
enis wor-
den zin
der afge-
eengaan
verloofd
verblif
ie thans
wordt,
enkeel-
edius te
met de
oit aan
en. Wil
staan in
kent dit
de theo-
en, dan
ard, dan
is ge-
lichaam
smarten
t noemt,
dat deze
t de be-
in infer-
st hand-
Calvijn
derland,
den zin
helle
ard, niet
den van
of hun
Dit zou
woord
s betee-
e, dat de
evenzeer
t straf-
teekenis
um, dat
in de
ebruikt.
perig de
aan de
at daar-
teekenis
dt in de
hetgeen
teekenis
verband
ederge-
t waar,
emming
samen-
wingen
uit de
heiden-
verkten.
Open-
Judas
d boek
voor-
denrijk
n, god-
werden
leen de
aar den
en de
toeven.
aad als
n zielen
ders als
fernum
armede
rbindt,
rven in
rtoefde.
Kerk-
g, aan
Joden
grond
ester-
klaard,
duide
d naar
worden
ats op
name
aansen,
claring
ik XV
ergens
te heb-
stavaar-
orden,
eloofd,

dat ook de ziel van Christus gekomen is tot aan die plaatsen, waar de zondaren gepijnigd worden, opdat hij degenen van de smarten verlossen zou, die hij oordeelde naar zijn ons verborgen gerechtigheid, dat verlost moesten worden. Want hoe zou anders te verstaan zijn, wat gezegd is: wien God uit de dooden heeft opgewekt, de smarten der inferi ontbonden hebbende, omdat hij door hen niet kon gehouden worden, tenzij dat we aannemen dat hij ontbonden heeft de smarten van enkelen in de inferi door die macht, waardoor hij de Heere is, voor wien alle knie zich buigt dergenen die in den hemel, die op de aarde en die in de inferi zijn, door welke macht hij ook niet kon gehouden worden van die smarten, welke hij ontbond. Want ook Abraham en die arme, die in zijn schoot was, d.i. in het verborgene van zijne ruste, was niet in de smarten, want tusschen hulleider rust en die smarten der inferi lezen we dat er een groote kloof gevestigd was en zij worden niet gezegd in de inferi te zijn geweest. Na hierop de woorden van Luc. 16 te hebben aangehaald, laat hij er op volgen: „Wij zien derhalve, dat van de inferi geen melding is gemaakt in de rust van den arme maar wel in de straf van den rijke. Ook het woord, dat Jakob tot zijn zonen sprak: gij zult mijne grifsheld met smart naar de inferi doen nederdalen, schijnt meer gesproken te zijn uit vrees, dat hij door te groote droefheid zoo ternegergeslagen zou worden, dat hij niet naar de rust der gelukzaligen maar naar de inferi der zondaren zou gaan. Voorts, gelijk ik gezegd heb, heb ik nog niet gevonden en zoek ik nog en is mij in de canonieke Schriften althans nog geen plaats voorgekomen, waar het woord inferi in goeden zin genomen wordt. Ook in het daarop volgende hoofdstuk herhaalt Augustinus dit gevoelen; waar- bij hij er met nadruk op wijst, dat Christus in zijn woord tot den moordenaar aan het kruis dezen niet de inferi, maar de straffen der zondaren zij, maar het Paradijs belooft. Het is dus duidelijk, dat Augustinus in dit heele betoog zich juist richt tegen hen, die de inferi of het infernum in neutralen zin opvatten, en op grond van de uitspraken der Schrift het infernum verstaan alleen van de strafplaats der goddelozen. Nu mag niet elk argument, dat Augustinus hier aanvoert, juist zijn en ook zijn opvatting, dat Christus in de hel is nederge- daald om daaruit enkele zondaren te verlos- sen, mist zeker elken Schriftuurlijken grond, maar hoofdzakelijk is, dat Augustinus hier nitdrukkelijk afwijst en bestrijdt het gevoelen, dat de inferi een algemeen doodenrijk zou- den zijn. Het woord infernum beteekent bij hem zonder eenigen twijfel de hel, en in dien zin vat Augustinus ook het artikel: descensus ad inferos op. De bewering, dat de betekenis van infernum als het eerst veel later zou zijn opgekomen, bij de Ker- kenvaders nergens zou gevonden worden en met het geloofsartikel van de nederdaling naar de inferi niets zou te maken hebben, is dus zeker niet vol te houden.

Reestafel.

T. P. A. E. SILLEVIS SMIT, v. d. m. DE ROYSTEREN WIJNS WERK VOLKOMEN IS. Afscheids- predikatie gehouden te Rotterdam in de N. Westerkerk op den 5den April 1910. Rotterdam — J. C. Groenewegen — 1910.

Deze preek verdient, dat ik er hier de aan- dacht op vestig en dat wel niet alleen om de omstandigheid waaronder zij werd gehouden, maar ook om haar inhoud en vorm.

Voor de, door God zoo veelvuldig gezegende en daarom zoo bloeiende Gereformeerde Kerk in de tweede stad des rijk, was de Dinsdag- avond der vorige week, toen zij saamkwam in haar bedeuf in de Ammanstraat, een ure van dankbaar gedenken, maar ook van diepe droefheid.

Het was toch de ure waarin haar begrafenis en door haar zoo geliefde prediker zijn woord van afscheid tot haar sprak en juist, omdat zij gedacht aan het vele goede wat de Heere in de veertien jaren dat hij haar herder en leeraar was geweest, in hem had geschonken, was de scheiding des te snauwlijker.

En niet minder dan voor de Gemeente moet voor den prediker die ure in de N. Westerkerk een van dankend gedenken, maar ook van innig smart-voelen zijn geweest. Want de band in Rotterdam tusschen leeraar en gemeente trok hier wederkeerig.

Ik weet het bij ondervinding, dat Rotterdam is een „leeraarlijke Gemeente“, dat de voeten dergenen, die tot haar zegt: „Uw God is Koninkrijk haar liefelijk zijn. En ik weet, dat deze boel- schapper des vredes, die haar op zoo nitme- mende wijze het goede heeft geboodschapt en het heil heeft doen hooren, die haar noemt „haar liefdelijchheid en kroon“, in de genieting haar liefdelijke gelukkige en gezegende dagen heeft gekend.

Ik versta het dan ook wat in de ziel van dezen broeder moet zijn omgegaan, toen hij op dien, voor hem nu onvergetelijken lent- avond van 5 April, vóór zijn vertrek naar de Kerk van AMSTERDAM, in de Nieuwe West- erk, dat machtig en prachtig kerkgebouw waarmede het enthousiasme uit de eerste dagen der DOLKANTIE zich, als eens dat van MARIA met haar seer stoetlijken nardus, een monument heeft geschild, — zijn laatste woord tot zijn gemeente sprak.

En dit laatste woord, dese afscheidspraak, heeft Dr. SILLEVIS SMIT thans in druk doen uitgaan.

Hiermede heeft hij allereerst de Kerk van Rotterdam een dienst gedaan. Ik kan mij zoo denken hoe ze het daar, na het te hebben gehoord, vooral in dese dagen, nu de smart van de scheiding nog zoo sterk wordt gevoeld, zullen lezen en herlezen. Maar ook hoe, nog tot in lengte van dagen, dese afscheidspraak van Dr. SMIT met eerbiedige liefde als 'n schat zal worden bewaard. Bewaard vooral in de kamertjes van de kleinbeheiden, op de boekenhangertjes en in de kaften, tus- schen „oude schrijvers“ en „andere preken van Dr. SMIT“. En nog na lange, lange dagen zullen oude stramgworden tobbens en swe- gere, afgewerkte mannen en afgesloofde moede- rtes, als ze vertellen aan een nieuw geslacht, dat SMIT in ROTTERDAM niet gekend heeft, van den zegen „dien zij over jaren onder hem

hebben gehad“, — strompelen naar de kastjes en hangerjes en met bevende handen haar graven en met 'n: „kijk en daar heb je nu nog zijn laatste, die over den Rotssteen“, haar toonen, — deze dan geel geworden, door het vele lezen beduimelde preek.

Maar, ook aan ons Gereformeerden buiten ROTTERDAM heeft Dr. SILLEVIS SMIT met de uit- gawe van dezen predikatie een dienst gedaan. Aan de Kerk van AMSTERDAM, wier prediker hij thans is geworden, omdat zij, die wel wist dat dese dienaar des Woords het Woord van haar God verkondigt, er nu ook uit kan zien heb hij dat doet.

Aan alle gereformeerden in ons vaderland en daarbuiten, omdat in haar een stuk werk wordt geboden, dat naar vorm en inhoud zoo veel te genisten geeft.

De vorm toch is, gelijk men van dezen in de homiletische kunst zoo wel ervaren gewoon is, nitnemend.

Zooval de klip van het al te subjectieve, als die van het al te objectieve waarop, onder dergelijke omstandigheden, de prediker zoo licht vastraakt als hij de andere ontselt, is hier met vaardigheid vermeden.

Thema en dispositie zoo juist, dat mij dankt een homileet van professie, er zijn goedkeuring niet aan zal onthouden.

En de inhoud zelf boeit u van het begin tot het einde. De gelukkig gekozen tekst uit MOSES' lied, in Deuteronomium 32 ons bewaard: *Hij is de Rotssteen wiens werk volkomen is*, wordt in de eigenaardige, gewijde en toch nooit gema- niereerde taal waarin SMIT preekt, in al zijn volheid ontvouwd en met die rijke kennis, welke deze prediker van het kerkelijk en geest- lijke leven heeft, naar den eisch van een af- scheidsrede, toegepast.

Het is een overpeinzing van de heerlijkheid Gods in zijn werk, die om haar heerlijkheid en diepzinigheid u onder het lezen weldadig aan- doet, en uw ziel verheft.

2. A. J. DREWES, VAN EEN GROOTEN STEIGER EN VAN EEN KLEIN HUIS. Met een inleidend woord van Dr. J. H. GUNNING WEN, AMSTER- DAM, Akkeringa 1909.

De heer DREWES is hoofd eener Christelijke School te Amsterdam en schreef, onder het initiaal D, in de laatste jaren artikelen in het CHRISTELIJK SCHOOLBLAD.

Op raden en dringen van Dr. GUNNING, Schoolopziener in het District AMSTERDAM, die het jimmer zoo hebben gevonden wanneer deze stukken in het CHRISTELIJK SCHOOLBLAD be- troffen bleven liggen, heeft hij ze thans in boekvorm uitgegeven.

Als titel koos hij: VAN EEN GROOTEN STEIGER EN VAN EEN KLEIN HUIS, zeker meer pak- kend dan wel duidelijk.

Hij had ook kunnen kiezen: GEDACHTEN OVER DE HERVOORMING VAN ONZE LAAGER ONDERWIJS, en dit ware dan zeker meer duidelijk dan wel pakkend geweest.

Het duidelijke met het pakkende te vereeni- gen, door te kiezen de twee titels met een of er tusschen, glogt echter — ik erken het — heelmaal niet.

Doet te veel denken aan een tooneelstuk uit den tijd van onze grootouders; aan zoo iets als: MOEDERLIJKE EN HONDERSTROUF OF DE MOON IN HET BOSCH VAN BONDIJ — en met zoo's titel ben je tegenwoordig al dadelijk weg.

Een titel is voor het succes van 'n boek min-stens de helft.

En deze schrijver die z'n menschen kent, wist wat hij deed.

En wat hij deed met zijn titel is, niet als bij veel, maar het succes beoogen, doch ook 'n heel louter en trouw doen.

Hij geeft een pakkenden titel bij een waarlijk pakkend boek. Ik, die van de methode van „ons lager onderwijs“ absoluut geen verstand heb, en dus over „de hervorming“ daarvan, om goede redenen, liever niet meespraak, ben door dit boek zoo gepakt, dat ik het met groot ge- noegen heb uitgelezen en, al ben ik er nu ook geen paedagoog door geworden, toch veel door geleerd heb.

Zooval heb ik er uit begrepen, dat ons lager onderwijs, altijd volgens DREWES, nog niet is wat het weeten moet.

De School is voor het leven, dat wist ik al lang, maar van DREWES heb ik geleerd, dat zij bij ons niet genoeg bouwt voor het leven.

„Voerger, bij het Louwen van huizen, maakte men veel werk van den steiger. Hoe grooter huis, hoe meer steigerwerk.“

„Nu is het omgekeerd. Hoe grooter huis, hoe minder steiger.“

Doch roover zijn wij in onze school volgens hem nog niet.

„Wij bouwen lustig steigers en nog eens steigers, en hameren en schaven aan onze steigers, dat het een lust is, ons huize blijft echter in den regel bitter klein, als het er komt.“

„Zonder beidspraak: wat doen wij in de school veel nuttelos, overbodig en dus schadelijk werk?“

Dit uit het begin van het eerste artikel: STEIGERWERK, — waarin dat alles dan is betrek- king tot de methode, die tegenwoordig bij het onderwijs in lezen en schrijven en rekenen en al de andere vakken gevolgd wordt, in bijzon- derheden is uitgewerkt.

Altemaal diegen, die ik eerlijk gezegd, nog zoo niet wist.

En met dit al is DREWES toch allesbehalve een methode-verachter.

In alle bescheidenheid beveel ik de lezing van dit boekje aan bij de mannen van het vak. Maar ook bij anderen, die als ik, wel willen doe met niet voor specialiteiten op dit gebied te posceeren.

De lezing van dit boek doet u „kennis ma- ken met de zeer belangwekkende beschouwa- ring van een begaafd, belezen, welbespraakt en ervaren schrijver, man van nadeeken en man van de praktijk beide, die zijn gedachten over de hervorming van het onderwijs — zijn dage- lijksch brood — in een aangenaam en onspron- kelijken vorm weet te kleden“, zooals GUNNING wel niet zeggen wilde, maar in zijn TEN INLEI- DING dan toch zegt.

Laat mij er aan toevoegen, dat gij uit dit met zaakkennis en toch amtsant geschreven boek niet alleen van de dingen der school, maar ook van het leven, veel kunt leeren.

Er staan niet ongeestige en zeer rake dingen in. Zoo b.v. waar de schrijver het heeft over: „algemeene ontwikkeling en den zegt: „In den besten drifventros vindt ge nog van die kleine druijfe niets grooter dan een erw.“ Of waar hij, naar aanleiding van het doceren aan stads- kinderen wat alleen voor buitenkinderen belang- rijk is, zijn lezer voor de waag stelt: „waarvoor zal een aanspreker de geheimen van het wafel- bakken leeren?“

Ik ben het, door mijn ervaring met dit boek, volkomen eens geworden met den heer GUNNING: „Gij kunt het opslaan waar gij wilt: denn wo lhr's pakt, da ist er interessant.“

Uit de Pers.

In De Rotterdamse Kerkbode schreef Dr. B. Esser omlang om aan te dringen op steun voor de medische Zending van Dr. Otte in China. Mej. H. S. S. Kuyper brengt hiertegen haar bezwaren in, in het volgende ingezonden stuk, dat we ook onzen lezers onder de oogen brengen:

Hooggeachte Redactie!

Vergun mij, naar aanleiding van het in uwe Kerkbode opgenomen stuk van Dr. B. J. Esser, missionair predikant te Poerboelingo, een enkele opmerking te maken.

Dr. Esser behandelt in dat stuk de reeds meermalen te berde gebrachte kwestie, of Nederland- sche Christenen Dr. Otte's Amerikaanse zending- werk in China financieel moeten steunen. Dr. Esser beantwoordt die vraag bevestigend en wekt zelfs op tot het geven van geld aan dat zending- werk.

Ik kan het met deze beschouwing niet eens zijn. Dr. Esser grondt die beschouwing onder meer op de mogelijkheid, dat Nederland over niet zoo heel langen tijd zijn kolonien aan China zal kwijtraken.

M.i. is deze redenatie in strijd met den Gerefor- meerden levensregel, dat wij ziende moeten zijn in het gebod, maar blind in de toekomst. Wat zou men denken van een schoolmeester, die om de mogelijkheid dat Nederland over niet zoo heel langen tijd aan Duitsland zou komen, zijn leer- lingen maar vast Duitsch liet leeren en ze geen onderwijs meer gaf in de Hollandsche taal?

Wat God in zijn raad over ons land en onze kolonien besloten heeft is — Gods zaak. De ver- borgene dingen zijn voor den Heere onzen God; maar de geopenbaarde zijn voor ons en onze kin- deren.

Die geopenbaarde dingen ten opzichte van onze zending zijn, dat wij een klein en zwak landje zijn, aan wie door God reusachtige kolonien zijn toevertrouwd. Alleen om Oost-Indische bezittingen zijn 45 maal zoo groot als ons land, en hebben ruim 6 maal zoveel inwoners.

Wat doen wij ten opzichte van de zending voor die 32 miljoenen heidenen en mahomedanen? Ge- vindt het antwoord op die vraag zoo wesprenkend en duidelijk mogelijk op blz. 72-74 van het Neder- landsch Zendingjaarboekje voor 1910. Ik ontleen er het volgende aan:

De Protestantische bevolking van Nederland geeft gemiddeld 15 cent per jaar voor de zending. En wat zijn de resultaten? Over een grondgebied, zoo groot als Frankrijk, Groningen en Drenthe (met veel minder inwoners) — één predikant met een helpers. Of in cijfers: in Indië is 1 zending op de 161,000 inlanders.

Deels spreekt er in deze cijfers schuld; deels het natuurlijke gevolg van de onmogelijkheid, waarin het kleine Nederland verkeert, om zijn kolonien naar behooren te helpen. Gelukkig worden wij dan ook geholpen door andere landen. Duitsland helpt ons met zijn Rheinische Missionsgesellschaft op Sumatra en met de Salatia-zending op Java. En dat is rationeel. Duitsland is een groot en machtig rijk, dat 64 miljoen inwoners heeft en zoo goed als geen kolonien.

Ik begrijp niet, hoe men, met deze feiten voor oogen, ooit kan meenen, dat Nederland geroepen zou zijn, om een Amerikaanse misie in China financieel te steunen. Het zou zijn, alsof een arme vader met twaalf kinderen, die met den besten wil ter wereld niet rond kan komen, hulp gien- geven aan haar rijke buurvrouw, die slechts drie kinderen te verzorgen heeft.

Want Amerika is een rijk en reusachtig land met schier geen kolonien. De Amerikaanse Chris- tenen geven ruimhulpe voor de zending en helpen overal. Wat de verslagen der onderscheiden Zen- dingsverenigingen publiceren omtrent de ontvan- gen sommen, de opgerichte gebouwen, de aan- tallen uitgezonden missionaire arbeiders, overtreft verre wat wij gewoon zijn te doen. Amerika is een van die landen, die in de termen zouden vallen om ons te helpen — maar wij toch waarlijk niet Amerika!

Waarom vraagt Dr. Otte, die in zijn eigen rijke vaderland rijkdoms kan krijgen wat hij voor zijn hospital noodig heeft, het geld voor dat hospital in een landje als Nederland, welks reus- achtige kolonien smeeken om hulp, die zij maar niet krijgen kunnen? Dr. Esser spreekt van de „senkele guldenjes“, die naar China vlieten. Er is in 't vorig jaar tusschen de 5 en 6 duizend gulden uit Nederland naar China gegaan. Er is geen zendingpost in onze eigen kolonien waar deze aannielijke som niet als een gebedsverhooring ontvingen zou zijn.

Ter voorkoming van alle misverstand, wensch ik er den nadruk op te leggen, dat ik uitsluitend 't oog heb op het financieel steunen van Dr. Otte's zendingwerk in China. Het is een heerlijk werk, dat deze begaafde zendingarts daar verricht, en soewel voor dat werk als voor zijn persoon heb ik sympathie en bewondering. En zoo zijn er zand- ren in ons land. En als wij bidden „Uw Koninkrijk kome“, omval die bede het gansche werk der uitwendige zending, en dus ook Dr. Otte's Ameri- kaansche zendingwerk in China. En er over lezen en er lichtbeelden van zien, waarom niet? Onze belangstelling in en onze kennis van de uitbreiding van Gods Koninkrijk over de gansche aarde kan nooit genoeg vermeerderd worden.

Maar ons geld, het Nederlandse zendingsgeld, komt onze eigen kolonien toe — onze eigen kolonien, die God ons schonk in den worstelstrijd met Spanje, en die wij tot onze schande eeuwen lang in de eerste plaats gebruikt hebben om haar materiële schatten ons toe te eigeenen. Eerst in den laatste tijd beginnen onze oogen open te gaan voor die eeuwenoude schuld niet alleen, maar ook voor de grootsche taak, die God ons, in die onaf- tekenbare velden „wit om te oogten“, heeft toever- trouwd.

Gehoorzaamheid is beter dan offerande. Het butig, saldo van den laatste Otte-Avend in Dill- gentia te den Haag heeft 700.29 bedragen. De collecte bracht 70 — op. Zie, hooggeachte Redactie, indien op dien leeraars en genotvollen avond, de hoorders er diep van doordrongen waren ge- weest, in hoeverre landstroken van onze eigen kolonien, zulk een hospital een antwoord zou brengen op het kernen van duizenden, die in geestelijke en lichamelijke ellende omkomen — en dan hun gaven voor zulk een hospital hadden bestemd, dan, maar ook alleen dan, zou zulk een „Otte-Avend“ mijn onverdelde sympathie hebben.

Met beledende dank voor de plaatsing deser regelen.

Hoogachtend,

Uwe dw.

H. S. S. KUYPER.
Presidente der Vereniging
„Dr. Scheurer's Hospitaal“.

1) Reeds tweemaal verhiel ik er mijn steun tegen, in het vierde jaarverslag der „Dr. Scheurer's Hospitaal“-Vereniging, blz. 31—33, en in het tiende jaarverslag der Vereniging, blz. 11—13.

Officiële Berichten.

Classis 's-Gravenhage.

De Kerkraad der Gereformeerde Kerk van 's-Gravenhage bericht, dat de classis 's-Graven- hage, D. V., vergaderen zal te 's-Gravenhage, gewone tijd en plaats, op Dinsdag 10 Mei a.s. Panten voor het agendum worden ingewacht voor Dinsdag 16 April e. k. bij den scriba, Van Speykstraat 105, 's-Gravenhage.

Namens den Kerkraad voorn.

C. LION CACHET, scriba.

Provinciale Synode van Noord-Holland. De Kerkraad der Geref. Kerk te Enkhuizen maakt bekend, dat de Provinciale Synode van Noord-Holland dit jaar zal gehouden worden D. V. Woensdag 15 Juni a. s. in de Geref. Kerk te Enkhuizen.

De namen der afgevaardigden en de punten voor het agendum gelieve men in te zenden vóór Woensdag 11 Mei met het adres van den eerstondergeteekende.

Namens den Kerkraad voorn.

N. GROOT SZS., praesit.

A. DE BOER, scriba.

Enkhuizen, 12 April 1910.

Particuliere Synode van Gelderland. De Particuliere Synode van Gelderland zal D. V. gehouden worden Woensdag 1 Juni te Nijkerk.

Opgave van de namen en woonplaatsen der afgevaardigden met hun secund en van punten voor het agendum wordt vóór of op 19 Mei a.s. ingewacht bij den eersten ondergeteekende.

Namens den Kerkraad van Nijkerk:

J. G. KUNST, h. t. scriba.

A. MIDDELSKOOP, h. t. scriba.

Nijkerk, 11 April 1910.

Met dank aan den Heere deelen we mede, dat de Kerken A en B te Zaamslag, na appro- batie der classis, ineengesmolten zijn. Schenke de Heere over dit gewichtige besluit Zijnen onmisbaren zegen.

Reeds worden stappen gedaan om tot den bouw eener nieuwe kerk over te gaan.

Namens den Kerkraad:

A. HOSSE, h. t. scriba.

Zaamslag, April 1910.

Voort Kinderen.

AAN VRAGERS.

In verband met het levensverhaal van Lin- naeus, onlangs gegeven, schrijft de heer P. van V. te A. het volgende:

Nu de geschiedenis van Linnaeus in de Heraut ten einde is, wensch ik u te vragen of u iets weet, dat hij zulk een prachtige sang- stem had.

Enige jaren geleden sprak ik met een ond- onderwijzer ook over genoemden persoon. En deze deelde mij toen als bijzonderheid mede, dat hij zoo prachtig zingen kon. Toen hij in Leiden was, ging hij ter kerk en zong ook de psalmen mee. Enus moet toen gebeurd zijn, dat hij geheel alleen zong. Eerst hadden die in zijn omgeving zaten gewogen en dat zwijgen moet voortgeplant zijn tot dat Linnaeus alleen zong. Is u daarvan iets bekend?

Of moet dit tot de sprookjes verwezen worden?

Wij seggen vriendelijk dank voor deze op- merking. Linnaeus heeft over zijn eigen leven en werken vele aantekeningen en berichten nagelaten. 't Is zeer wel mogelijk dat ook het bovenvermelde ontleend is aan deze mede- deelingen, die ons niet ten dienste stonden. Omtrent de juistheid kunnen wij echter niet beslissen.

Een andere lezer, ook een V. te A., vraagt het volgende:

Heeft de naam nog betekenis voor den persoon, welke den naam draagt? Zoo ja, hoe is dit mogelijk, daar de ouders welke hun kind een naam geven er niets van weten, wat van zulk een kindeke worden zal, noch hoe zulk een kind zal opgroeien.

Oorspronkelijk had elk mensch slechts één naam, en bestond het verschil tusschen voor- naam en geslachtsnaam niet. Dit blijkt o. a. uit vele voornamen in den Bijbel. De naam werd gegeven in zeker verband met den persoon die hem zou dragen, 't zij om iets aangaaende zijn wezen en karakter uit te drukken of wel wat men van hem hoopte. Zoo heette Jakob aldus naar een trek in zijn karakter, al blijkt niet hoe die ondersteel werd, Isaak naar een gebeurtenis in verband met zijn geboorte, Mozes naar zijn redding. Lamech noemde zijn zoon Noach, omdat hij in hem een toekomstigen trooster zag. Van wat betekenis veranderde namen als Abraham en Israel zijn is wel bekend.

Dat echter ook oudtijds de naamgeving niet altijd betrouwbaar was, bewijst bijv. David, als hij een zijner kinderen Absalom noemt, d. i. zoon des vredes.

We weten hoe slecht die naam bij Absalom paste.

Tegenwoordig is de betekenis van den naam voor den drager of draagster zoo goed als geheel vervallen. Iemand kan Philip heeten en toch nooit iets met paarden te maken willen heb- ben, al bedoelt Philippus ook paardenminnaar. Evenzoo kan iemand die zeer onstandvastig is wel Piet of Petrus heeten, d. i. rotsman, en een nederig mensch den naam August dragen, schoon dat zeggen wil de verhevene. Een meisje dat Geertje heet is daarom nog niet begeerig, en wie Sophia heet is niet altijd wijs, schoon de namen dit zouden aanduiden.

Een tweede vraag van denzelfden luidt:

Als 't niet te veel gevraagd is, zou ik gaarne van een grotere of kleinere reeks van de meest algemeene namen de betekenis weten, zoals o. a. Jakob, Jan (of Johannes), Klaas, Nanne, Hendrik enz.

Op deze vraag is het moeilijk hier een antwoord te geven, wij dat nogal veel kon- omvatten. Wellicht is daartoe later gelegenheid. We merken dus nu slechts op, dat in tal van bijbelverklaringen en handboeken, althans van de bijbelische namen de betekenis wordt ge- geven. Deze namen nu zijn onder ons zeer menigvuldig, als men maar opmerkt, dat ze soms in vorm wat veranderen. Jan of Johan is hetzelfde als Johannes, Jakob, Kobus en Jakobus is eenlelijk; zoo ook Piet, Peter en Petrus. Evenzoo is het met vrouwennamen als Betje van Elisabeth, Leentje van Helena enz.

Op een vraag van W. H. v. G. te ... over Genesis 4:17 diene, dat Kain is gehuwd ge- weest met een der dochters van Adam en Eva. Dergelijk een huwelijk was in den toenmaligen toestand van het menschedom, dat nog slechts enkele leden telde, het eenig mogelijke. Later toen de menschen op aarde vermenigvuldigd, werden huwelijken tusschen naaste bloedver- wanten verboden.

Onlangs, zoo schrijft T. W. te R., hoorde ik dat het woord „lam“ dat „wak“ beduidt, af- komstig is van den naam van het dier „lam“,

daar dat ook zwak en teer is. Kan ik dat voor waarheid aannemen?

Vooreerst nog liever niet.

Het woord „lam“, als naam van een dier, is een overoud woord, uit de taal der oude Germanen, onze voorouders. Het is dan ook nog in Duitsche talen te vinden als lam, Lamm, lamb.

Het andere „lam“ of machteloos heeft met het eerste niets gemeen in oorsprong; het komt van het oude lemen of lenja, d. i. kracheloos maken, neerslaan. Vandaar dat men ook spreekt van „geslagen aan de voeten“ voor „lam aan de voeten“. Dit „lam“ is eigenlijk hetzelfde als „loom“, slap. Het oude woord lemmen, d. i. kracheloos maken, hebben wij nog in „belemmeren“.

Wie ooit lammeren heeft zien springen, zal trouwens toestemmen, dat zij alles behalve lam zijn.

BRIEFWISSELING.

A. C. G. te G. Zoodra mogelijk.
L. W. de W. M. te R. (N.-Amerika). Bij de eerste gelegenheid hopen we het in orde te brengen.

HOOGENBIJK.

INGEZONDEN STUKKEN.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie.)

PREDIKT HET EVANGELIE ALLEN CREATUREN.

Het is in den West-mousson en Woensdag- avond. Na de regenbui van 3 uur, die wel een wolkbreuk leek, heeft het al maar door geger- mist, zooals men in Indië gewoon is te zeggen, in plaats van „gemotregend“. En nu sedert een half uur lijkt het wel, of we weer eens een goede bui zullen krijgen. De bliksemachtigen doorklieven de lucht, de 'donder doet zich al dichter en dichterbij hooren, de druppels worden grooter en vallen met meer geluid neder.

Het is doodsche en triest op straat.

Nu en dan dringt het geluid van een zacht, droomerig lied tot ons door. Een moeder wiegt al zingende haar kind in slaap.

Tusschen twee donderslagen in hoort men de lieflijke tonen van de gamelan. Een een- same, die het avonduur benut, om zich te oefenen op de groote koperen bekken.

Overigens is het stil buiten.

We zijn hier in het hartje van de oude stad Batavia.

Midden in de Chineesche wijk.

Op een twintig meter afstands staat de kelen- teng, de Chineesche afgodstempel; vandaar de naam van dit stadsdeel: kampong kelen-teng.

Alleen Chinezen wonen hier, en Inlanders natuurlijk. Opvallend is het dan ook, hier te midden deser Oosterlingen een Westering te treffen, die heel op zijn gemak gezeten is in een langen rieten stoel op de voor galerij van een Chineesch huis, waarboven met groote letters te lezen staat:

Continu School.

Sekola wolanda dan Inggris.

(Hollandsche en Chineesche School).